

Izhaja vsak ponedeljek
in četrtek ob 8. uri
— popoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četrt
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
dopolane naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RICHARD OREL.

GORIŠKA STRAŽA

Številka 86.

V Gorici, v sredo 31. oktobra 1923.

Letnik VI.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglaš
se računa po dogovo-
ru in se plačajo vnaprej.
List. izdaja konsorcijski
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk. S. Spazzal
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 6.
(prej Scuole).

Spomin mrtvih.

Jutri in pojutrišnjem bo obhajalo slovensko ljudstvo spomin na svoje mrtve. Po brezštevilnih pokopališčih goriške dežele bodo brlele svetilke, jesensko cvetje bo dišilo grobove umrlih slovenskih rodov.

Nepregledne množice, ki bodo z ljubeznijo v srcu hodile med našimi gomilami, bodo čutile te dni, da smo združeni z umrlimi slovenskimi predniki v nedeljeno duševno enoto. Spominjali se bomo vsega lepega in plemenitega, kar so nas učili, utrdili v nas ljubezen do vsega, kar so nam izročili ob svojem slovesu. Ob grobu naših mater, pri košah naših očetov moramo obnoviti neopojno zvestobo do našega jezika, do vere in postave, katera nam je bila dana od velikih mrtvih. Zavedajmo se, da živi v naši sredi duh naših očetov, da gledajo na nas in naše boje vsi mrtvi predniki, kakor uči to Katoliška cerkev. Vsi slovenski borci preteklih stoletij od kmečkih puntov do naših dni, Gradniki, ki je bil obglavljen na Travniku, Simon Gregorič, Volarič, Stanič, Rutar, Krek, Anton Mahnič, preganjanci, mučeniki, zmagovalci, vsi nešteti glasniki in branitelji slovenskega ljudstva, niso umrli, temveč živijo in so s svojim duhom nad nami. Kako velika in pretresljiva je misel Katoliške cerkve, ki uči, da tvorimo mi, vojskujoče se ljudstvo, živečo enoto z vsemi umrlimi slovenskimi predniki! Ali ne zatrepete naše srce ob misli, da se borimo pred očmi naših velikih mrtvih? Ali se ne vzravna naš pogum in dvigne naša moč, če verujemo, da nam stoji ob strani ljubezen in pomoč pradedov?

KLIC OČETOV!

Ta zavest naj prepoji našo kri, naj se združi z našim mesom, da bomo v tej zavesti delali vsak dan in vsako minuto, da bomo v njej dihal, se v njej krepili, v njej rasti v najtežjih časih.

Dan vseh mrtvih in vseh svetnikov naj bo za goriške Slovence dan veselja zaupanja in moči.

Ko bomo gledali letos neštete grobove, ozaljšane z rožami, vtisnimo si v srce resnico, da je na svetu vse minljivo, da vse razpade in strohni razen pravice in ljubezni. Naših prednikov se spominjamo in jih častimo ne zavoljo hudobij, ampak radi njihovih plemenitih, pravičnih, velikih dejanj. Oni nam kličejo, da vse nasilje tega sveta prej ali slej propade, da se vsa mogočnost krivčnikov sesuje v prah in pepel, obstane pa vekomaj pravica. Kličejo nam, da se moramo držati pravice nad vse, da ji moramo služiti zvesto in brez trepetu, preprosto in neupogljivo. Ko bo današnji rod umrl in bodo naša trupla ležala v grobu, bo ostalo od nas le to, kar smo storili v dneh stiske in boja velikega in plemenitega. Ostale bodo naše žrtve, sadovi našega pravičnega boja, znamenja naše ljubezni, vse drugo bo razpadlo v nič, bo zginito brez sledu in spomina.

Vsi, ki so iz strahopetnosti izdali svoje prepričanje, vsi, ki so zatajili radi časti in denarja resnico, zapustili vero in postavo očetov, pomagali delati bratstvo krivico, naj se na dan mrtvih spominajo, da je njih čast in moč in oblast kup prahu, ki ga jutri veter razžene na vse strani, pravica pa traja in zmaga na vekomaj.

Kaj se godi po svetu?

Odkar smo zadnjič izdali «Stražo» v samoslovenskem jeziku, so se odigrali po svetu veliki dogodki. Nemška država se je pod udarci francoskega militarizma začela rušiti. Kakor s kladivom bije Poincaré po nesrečnem, nekoč vsemogočnem nemškem narodu. Cilji, katere zasleduje Poincaré, so razkrinkani in vidi jih danes ves svet v njihovi pravi podobi. Imperialistični Franciji ni prav nič mar vojna odškodnina, kakor so svečano in hinavsko trdili pet let njeni državniki. Francija je pripravljena žrtvovati vso vojno odškodnino, le da zadavi in razkosa Nemčijo, pred katero trepeče ob misli na obračun. Poincaré je delal na vse načine, da bi Nemčija ne mogla plačati odškodnine, ker je imel tako povod, da stiska, muči in vničuje Nemčijo. Nemška država se mora razdrobiti v več malih držav, raztrgati se mora na več kosov, potem bo šele Poincaré legel zvečer v posteljo s pomirjenim srcem.

Samostojna renska republika.

Brutalni načrt Poincaréja je skoro že uspel. S pomočjo nemških odpadnikov je započel med ruskim in porenskim prebivalstvom velikansko agitacijo za odcepitev od nemške domovine. Stranka odpadnikov je prejela od Francozov orožje, denar in popolno svobodo agitacije, ostalo prebivalstvo pa je postavljeno pod francoske bajonete in se ne more gibati. Razen tega ga tlačijo črna beda, lakota in brezposelnost. Ljudstvo je obupano in v groznem pomanjkanju, ki ga tare, sprejme pomoč in živila tudi od vruga, če jih ponudi. Na ta položaj je špekuliral Poincaré in 20. t. m. je dal odpadnikom znamenje za naskok. Oboroženi oddelki odpadnikov so zasedli v mestu Aquisgrani javna poslopja ter proglasili neodvisno rensko republiko. Istočasno se je izvršil prevrat v drugih večjih in manjših središčih Porurja, kjer so odpadniki povsod razglasili rensko republiko in razobesili lastno zeleno-belo-rdečo zastavo.

Meščanska vojna v Porurju.

Začetkoma se je zdelo, da imajo odpadniki srečo in da se bodo v kratkem polastili vsega zasedenega ozemlja. Po kratkih bojih so se namreč domači nemški policisti skoro povsod vdali in se podvrgli brez odloga novi vladi. Bilo je sicer mnogo mrtvih in ranjenih, toda resnega in žilavega odpora ni bilo nikjer čutiti. Poincaré je takoj proglasil, da se v ta boj ne mara vtikovati in da prepušča nemškemu prebivalstvu, da reši samo nastali spor. To je storil zato, ker je bil prepričan, da so odpadniki že zmagali, toda v prvi vrsti radi tega, ker so se Angleži odločno uprli odpadniškemu gigibanju in je tudi Italija pokazala, da ne mara samostojne renske republike.

Izkazalo se je pa tudi, da se hoče ogromna večina nemškega prebivalstva upreti s silo odcepitvi od Nemčije. Jedva so odpadniki proglasili v nekaterih mestih rensko republiko, ko se je že izvršil mogočen protisunek. Nemško delavstvo je napovedalo splošno stavko na železni-

cah in v vsej industriji. Porurja in domovini zvesti Nemci so prešli k protinapadu. Komunisti, nacionalisti in katoličani so se oborožili in naskočili javna poslopja da preženejo iz njih odpadniške oddelke. Začela se je prava vojna v vsem Porurju. Odpadniki so branili zavzeta mesta s svojim vojaštvom, nasprotniki so jih napadali v rednih bitkah in jim jih trgal iz rok. Eno mesto za drugim je padalo iz oblasti odpadnikov in renska republika je bila v njih preklicana.

Voditelj odpadnikov v nevarnosti.

Toda s skrito pomočjo Francozov so se čete izdajalcev zopet ojačile in naskočile iznova izgubljena mesta. Tako so prišla največja mesta Porurja večkrat iz ene v drugo oblast, na vseh koncih dežele divja se sedaj krvava bitka med nemskim prebivalstvom. V dobi miru se naskakujejo vasi in mesta, prasketajo na cestah strojnice, se vrsijo bajonetni napadi, padajo mrličji in ranjenci kakor bi živeli v svetovni vojni. Zmešnjavo, v katero se je pogreznilo Porurje, izkoriščajo brezposelni in stradajoči delavci, ki pustošijo trgovine, plenijo zaloge živil, odnašajo iz premogovnikov oglje, naskakujejo banke in borze, pri čemer pride skero vedno do krvavih spopadov z orožniki in vojaštvom.

Domače prebivalstvo je dobilo v Porurju trenutno premoč in potisnilo odpadnike v ozadje. Njihovi voditelji se morajo ponekod skrivati pred razljučenim ljudstvom. Tako pravi «Corriere della Sera», da se dr. Dorten nahaja s svojo vlado v Koblenzu, a da se ne sme prikazati na cesti. Stanuje v bližnjem mestu Wiesbaden, ker se ne čuti varnega na sedežu svoje vlade. Iz tega vidimo, kako šibko je zidana nova renska republika v ljudstvu. Vse čaka, kako se bo končala vojna v Porurju.

Angleži nastopili proti odpadnikom.

Mathes in Dorten sta imela namen, razširiti neodvisno rensko republiko ne le čez vse Porurje, ampak tudi na ostale dežele ob reki Renu ter ustanoviti pod francoskim pokroviteljstvom državo 10 milijonov ljudi. Ta njun načrt je naletel na odpor angleških čet, ki drže v svoji oblasti del ozemlja ob Renu. Angleži so izjavili, da ne dovolijo v svojem področju nobenega odpaniškega gibanja in so zažugali, da uduše moralno gibanje renskih odpadnikov ustaviti pred angleškimi črtami. Do tu in ne dalje. V angleškem ozemlju se ni pojavil doslej niti naj manjši poskus prevrata in se tudi v bodoče ne bo.

Bavarci so se odtrgali!

Hude pa so razmere na Bavarskem. Že zadnjič smo rekli, da so se Bavarci dejansko že osamosvojili od Berlina, da je le od njihove volje odvisno, v koliko hočejo ohraniti skupnost z ostalo Nemčijo. Komaj smo bili to napisali, ko se je raznesla po časopisju vest, da je izbruhnil med Berlinom in Bavarci težak spor. Ber-

linska vlada je hotela odstaviti svojega generala na Bavarskem in predsednik nemške države Ebert mu je poslal poziv, naj odstopi. Toda general se je uprl, potegnil za seboj vojaštvo in bavarska vlada se je javno postavila na njegovo stran. Skoro v zasmeh berlinske vlade je bil imenovan za vrhovnega poveljnika vsega bavarskega vojaštva. Prelom med Bavarci in skupno vlado je postal očiten. Vsak je pričakoval, da se mora nekaj zgoditi, toda v Berlinu nimajo moči, da bi pokorili Bavarsko. Tako so morali berlinski ministri požreti žalitev in kloniti glavo. Bavarska je postala samostojna in neodvisna država, kateri ne more nihče več dajati povelj. Monakovo gleda Berlinu iz oči v oči kakor enakovreden enakovrednemu.

Državni udar na Saksonskem.

V strahu pred bavarskimi nacionalisti se je začela saksonska dežela oboroževati na lastno pest. Socialistično-komunistična saksonska vlada je pozvala ljudstvo, naj se pripravi na boj in je javno obsodila Berlin, ker ne mara nastopiti proti bavarski reakciji. Berlin je v odgovor pozval saksonsko vlado, naj nemudoma odstopi, kar so pa združeni komunisti in socialisti odločno zavrnili. Rekli so, da nima Berlin nobene pravice odstavljati svobodno izvoljeno vlado Saksoncev. Ker se niso hoteli komunistični in socialistični ministri vdati, je pograbila berlinska vlada k oborožni sili. Imenovala je čez Saksonsko državnega komisarja in v ponedeljek popoldne je general Müller nastopil v Drezdenu z vojaštvom proti saksonski vladi. Prepovedal je nadaljno zasedanje deželnega zbora in pozval vse saksonske ministre, naj do dveh popoldne odstopijo. Ker se niso hoteli pokoriti, je odkorakalo vojaštvo ob 2 in pol pred vladno palačo, razpostavilo tam strojnice in oddelke vojakov je vdrl z nabrušenimi bajoneti v pisarne ministrov ter jih s silo odstranil. Popoldne so vojaki zasedli deželni zbor, pošto, železnico in ostala javna poslopja.

Izvršil se je torej državni udar. Socialistična in komunistična stranka sta takoj sklicala sejo vodstva in skoro gotovo se bo proglasila na Saksonskem splošna stavka delavstva.

Vojna z Bavarci?

Berlinska vlada je vkorakala na Saksonsko s petino celokupne nemške armade, to se pravi s 7 divizijami pešcev in 3 divizijami konjenikov. Obstoj sum, da hoče Berlin vkorakati s to vojsko na Bavarsko in odstaviti vlado. Bavarski nacionalisti se pripravljajo na odpor in so proglasili splošno mobilizacijo svojih čet. V mestu Koburgu se zbira njih vojska pod vodstvom znane brigade Ehrhardt. Časopisje javlja, da so čete bavarskih nacionalistov oborožene s strojnimi, z lahкими topovi in ognjemiti in zrakoplovi. Med Bavarsko in Saksonsko se nahaja dežela Turingen, v katero korakajo že berlinske čete, bližajoč se bavarski meji. Z druge strani se zbirajo na meji tudi Bavarci, in sicer koraka poleg Ehrhardta proti Türinški Hitler s svojimi naskakovalnimi četami.

Vse kaže, da se bodo nasprotniki spopadli in se razvije v Türinski bitka.

Berlin čaka trepetaje na izid boja.

Odmevi naše vladne politike v tujini.

Odprava slovenskega učnega jezika in dekret o dvojezičnosti slovenskih časopisov v Italiji, sta vzbudila pozornost tudi v tujini, in sicer predvsem v Jugoslaviji.

Proti odredbam naše vlade je pisalo vse srbsko, hrvatsko in slovensko časopisje, in v belgrajskem parlamentu so vložili interpelacijo demokracije po poslancih Reissnerju in Grisogonu in tudi Slovenska ljudska stranka je vložila interpelacijo po poslancu kanoniku Hohnjecu.

Govor v parlamentu.

Ob burnem pritrdjevanju celega parlamenta je Hohnjec med drugim izjavil:

«Oglasil sem se k besedi, da obrnem pozornost na vprašanje naših bratov v Italiji. Njihova usoda je zelo žalostna ter nam preko meje že kličejo: Umirajoči vas pozdravljamo! In v resnici moram reči, da so fašisti obsodili naše brate na narodno smrt. Vrgli so iz šol naš slovenski jezik! (Burni klici!). Jugoslovenska država je dala Italijanom v Jugoslaviji popolno enakopravnost v šolah. Pa ne samo to. Italijani se na laških šolah v naši državi smejo posluževati tudi svojih učiteljev iz Italije in lahko uporabljajo v italijanskem državnem duhu pisane knjige. Take koncesije je dobila peščica Italijanov v naši državi, a za protiuslugo preganjajo Italijani vse naše narodne duhovnike in učitelje. In sedaj so začeli že poitalijančevati slovensko in hrvatsko decu. Tako barbarstvo, moramo pred obrazom cele Evrope obsoditi in proti njemu najodločnejše protestirati. (Burno odobravanje). Mi najodločnejše protestiramo proti surovemu postopanju nasproti našemu časopisju. Našim ljudem je prepovedano izdajati samo slovenske in hrvaške časopise. Niti ene kulturne države ni, kateri bi se mogle očitati take stvari kot Italiji. Takoj je treba prekiniti pogajanja z Italijo. Mi tukaj protestiramo proti nekulturi in barbarstvu! (Burno odobravanje cele skupščine brez razlike strank.)»

Učiteljske organizacije

Nadalje so jugoslovenske učiteljske organizacije predložile spomenico o šolah pri zastopnikih tujih držav v Beogradu in dr. Korošec je bil večkrat pri zunanem ministru dr. Ninčiču «zastran položaja primorskih Slovencev in Hrvatov v Italiji». Minister dr. Ninčič je odgovoril, da je bil pri njem laški konzul Summonti, ki mu je v imenu gospoda Mussolinija izjavil, da je rimska vlada ukinila odredbo o laškem učnem jeziku, da je razveljavila naredbo glede slovenskih učiteljev in preklicala odredbo glede časopisov.

Vse stranke in narodno-obrambne organizacije.

V Sloveniji so se združile vse narodno-obrambne organizacije in vse stranke, to se pravi Slov. ljudska stranka, Demokratska stranka, Samostojna kmetijska stranka, Narodno soc. stranka, Radikalna stranka, Narodno napredna stranka in Socialno-demokratska stranka k skupnemu nastopu in sklenili prirediti protestne manifestacije po vsej deželi. Tako so se vršili v nedeljo protestni shodi v Mariboru, Celju, Ptuj, v Brežicah, v Ljutomeru, Kranju, Novem mestu, na Višnji gori v Mengšu, Sodražici, Strazišču, na Rakeku, Kranjski gori, v Rakeku, Cerknici, Ribnici in drugod. Povsod so se sklenile ostre resolucije proti odpravi slovenskih ljudskih na Primorskem in dvojezičnosti časopisov, ki so se odposlale Pašiču in Ninčiču.

Potestno resolucijo je sklenil tudi občni zbor Zveze županstev Slovenije, ki se je vršil v nedeljo v Celju pod predsedstvom poslanca Stanovnika. V Ljubljani se je pa vršil shod Orjune in Narodne obrane, na kateri je govoril med drugimi slovenski pisatelj Vladimir Levstik.

Zborovanje v hotelu Unionu.

Združene stranke so imele protestno zborovanje v ponedeljek zvečer v veliki dvorani Uniona. «Jutro» piše o zborovanju: «Nastopili so dogodki, ki so nas združili v manifestacije, katere po svoji velikosti in iskrenosti spominjajo na dneve osvobođenja. Italija je ostro nastopila proti našim bratom

Po naši državi se vrše protestni shodi, kjer vse, kar narodno čuti, strinja svoj glas v korist neodrešenim rojakom. Izpregovorila je mogočno besedo tudi osvobodjena bela Ljubljana. Kdor je nočoj prisostvoval ogromnemu narodnemu zboru v veliki, s tisoči gorečih src napolnjeni dvorani, se je moral spomniti nepozabnih časov majniške doklaracije. Današnja manifestacija Ljubljane je bila elementarna in veličastna.»

Predsednik zborovanju je bil minister n. r. dr. Anton Korošec, podpredsedniki minister n. r. dr. Gregor Žerjav, minister n. r. g. Pucelj, g. VI. Franke, dr. Ravnihar in bivši poslanec Brander.

Govor dr. Korošca.

Dr. Korošec je med drugim izjavil: «Boli nas, kar se godi onstran mej našim bratom Hrvatom in Slovencem. To čutimo na našem telesu, saj nas je samo sila, ne pravica ločila v dve državi. Narod je ostal cel, in kar občuti en del, občuti ves narod na celem svojem organizmu. Zato ne moremo dovoliti, da se onkraj mej godijo našemu narodu krivice, in ni je sile ne antante ne pisanih dogovorov, ki bi nam mogla to zameriti ali prepovedati. (Viharno odobravanje.) Na morebitni ugovor, da se vmešavamo v notranje zadeve tuje države, odgovarjamo: Mi se vmešavamo samo v notranje zadeve našega naroda! (Viharen aplavz in odobravanje.) Kličemo Italiji, naj se varuje nadaljevati s krivicami. Mi se bomo proti tem krivicam tako dolgo borili, dokler ne pride čas, ko se bodo odprla vrata ječ našim zatiranim bratom in se bodo vrnili svobodni v naročje naše države. V tem smislu hočemo danes zborovati in izraziti svoj protest proti najnovejšim krivicam, zadanim našim bratom. (Dolgotrajno odobravanje.)»

Govor dr. Ravniharja.

«Slovenec» pravi o govoru dr. Ravniharja:

«Dr. Vladimir Ravnihar v svojem ostrem govoru obsodi krivice, ki se gode našim bratom v Primorju. Tudi divjanje oficijelne Italije naših bratov ne bo uničilo; ni burje, ki bi mogla odnesti našega Primorca in Kraševca. (Aplavz.) Naša duša je užaljena, ko moramo gledati kulturno blaznost, ki jo uganja Italija s svojimi nekulturnimi ukrepi proti svojim narodnostnim manjšinam.» (Pritrdjevanja). Nato je predlagal bojkot uvozu italijanskega blaga.

Oglasil se je k besedi Amerikanec.

«Generalni konzul g. Shvegel je nato predstavil zborovalcem ameriškega publicista Lee Meriwetherja in soprogo, ki mu je priredilo občinstvo več minut trajajoče ovacije. Meriwether, čigar govor je prestavljal stavek za stavkom iz angleščine dr. Miklavčič, je napravil silen vtis. Govornik je izjavil: «Čeprav sem le kratek čas med Vami, sem vzljubil vašo domovino in opazil veliki duh svobode, ki živi v vas. Že Nemci so vas skušali germanizirati in udušiti vaš razvoj. Toda česar niso dosegli oni, to se bo še manj posrečilo Italiji. (Viharno ploskanje). Zgodovina uči, da uspe tiranstvo vedno le za kratek čas. Končno

pa mora uspeti ljudstvo in tudi bo uspelo. Žal da ne morem govoriti v vašem jeziku, toda srca tistega naroda, čigar jezik govorim, bijejo za vas. V imenu svoje domovine vam želim vso srečo in v polen uspeh.» Po dvorani so zaorili frenetični klici: Živela Amerika! Zborovalci so ploskali, mahali s klobuki in robci, ropotali z nogami in priredili govorniku več minut trajajoče ovacije. Tako poroča «Jutro».

Nato je govoril kot zadnji govornik gl. urednik «Slovenca» Fr. Smodej, ki je predložil protestno resolucijo, katera je bila ob gromovitem ploskanju enodušno sprejeta.

Po zborovanju.

Vlada je bila prepovedala vsak obhod po mestu, toda kljub temu so se zbrale množice na cestah in manifestirale. O tem piše «Jutro»: «Kljub vladni prepovedi se je med prepevanjem narodnih himen spontano razvila mogočna povorka, ki je krenila na ulice, ki so bile povsod zastavljene s policijo in orožništvom. Policijski kordon na Miklošičevi cesti je bil v trenutkih razbit in množica je odšla naprej, burno manifestirajoč za pravice svojih zatiranih bratov. V naglem pohodu skozi mesto je prispel končno del demonstrantov na Poljansko cesto pred stanovanje italijanskega delegata, kjer jih je ustavil nov kordon. Odkritih glav je množica ponovno zapela «Bože pravde» in dajala duška svojemu ogorčenju. Vlado pa je kljub temu še popolna disciplina, ki se je zrahljala

še le potem, ko so nenadoma prispeli orožniki in potiskali občinstvo z nasajenimi bajoneti nazaj. Sicer popolnoma nedolžni orožniki, ki so morali izvrševati samo ukaze višjih gospodov, so morali preslišati precej grenkih besed.»

Gole sablje.

Razjarjena množica se kljub nastopu orožnikov dolgo ni hotela raziti, ampak je še naprej manifestirala in prepevala narodne himene. Demonstracije po so se potem še nadaljevale. Na več krajih pa je prišlo do ostrih spopadov s policijo. Več aretirancev je občinstvo iztrgalo policiji iz rok. Končno je na Vodnikovem trgu bila celo poslana z golimi sabljami na demonstrante, akoravno ni bilo nikjer upora ali izgrediv. Demonstracije so trajale do polnoči.

Kaj naj rečemo mi nato?

Po našem mnenju je ureditev slovenskega šolstva in slovenskega jezika v Italiji notranja zadeva naše države in našega rimskega vlada je, da reši pravično sama to vprašanje. Mi bi tisočkrat raje videli, da bi naša vlada uredila v zadovoljstvo ljudstva naše šole in nam dala jezikovne pravice, kador da se vrše v inozemstvu razburljive agitacije, ki so zelo kočljiva in nevarna stvar. Odlok Mussolinijev nas navdaja z zaupanjem, da bo naša vlada ustvarila poštene odnose s Slovenci in tako preprečila iredentistično gibanje v inozemstvu.

DNEVNE VESTI

Mussolini preklical dvojezičnost slovenskih časopisov.

Dopisni urad Stefani prinaša sledečo vest: «Po ukazu ministrskega predsednika je bil preklican ukrep, ki so ga izdali prefekti v Vidmu, Puli in Trstu glede dvojezičnosti slovenskih časnikov, izhajajočih tostran mej.»

Ta vest je vzbudila med slovenskim ljudstvom veliko veselje in odobravanje. To je bil odlok, s katerim je ministrski predsednik Mussolini zrastel v oči našega ljudstva.

Stojan Protič umri.

Umrli je bivši ministrski predsednik Jugoslavije gospod Stojan Protič. Bil je to eden največjih srbskih politikov, energičen, odkrit, visoko naobražen. Po poklicu je bil časnikar. Dosegel je 68. leto starosti.

Tudi Nemcem vzeli šole.

Izšel je odlok, s katerim je odpravila vlada tudi med Nemci prve razrede ljudskih šol v materinem jeziku. S tem ukrepom je zapisanih 400 nemških šol pogin.

Avstrijski listi objavljajo radi te odredbe ostre protestne članke.

KOMUNISTI IN VERA.

Zadnja seja izvršilnega odbora 3. internacionale je sklenila resolucijo o veri, ki je zelo poučna za našo javnost. Iz nje je razvidno, da je ideal komunizma popolno brezverstvo, kar stoji črno na belem zapisano v njegovem programu. Da napravimo konec slepomisenju različnih komunističnih agitatorjev, prinašamo dokument 3. internacionale v izveščkih, in sicer dobesedno po «Delu»:

«Komunisti zahtevajo, da bodi religija privatna stvar napram meščanski državi, ampak v nobenem slučaju ne smejo komunisti zastopati stališča, da je religija privatna stvar tudi napram Komunistični stranki. Komunisti zahtevajo, da imej vsak državljani pravico priznavati se h kakršni si bodi veroizpovedi, ali ne

priznavati se k nobeni veroizpovedi, t. j. biti ateist (brezbožec), kar navadno je vsak zavedni komunist. Komunisti stremijo za tem, da vzamejo meščanski državi vsako možnost, dovoljevati cerkvenim ali verskim družbam gmotno in drugo podporo.

Toda Komunistična stranka se ne more na noben način zadržati ravnodušno napram dejstvu, da se poedini njeni člani bodisi tudi kot «privatne osebe» posvečajo verski propagandi. Komunistična stranka predstavlja iz proste volje sklenjeno zvezo zavednih, naprednih bojnikov za osvoboditev delavskega razreda. Komunistična stranka ima dolžnost, da vzgaja svoje člane ne samo v duhu požrtvovalnega izpolnjevanja dolžnega političnega programa, ampak da vcepi svojim članom tudi ostro začrtan enotni svetovni nazor marksizma, od katerega je ateizem (brezbožstvo) bistveni del.

Samoumevno je, da se mora protiverska propaganda vršiti izredno previdno in temeljito premišljeno, z ozirom na plasti, med katero se taka propaganda vrši. Antireligiozna propaganda komunistov se mora zlasti vršiti med mladino, in sicer po temeljitem načrtu ter upoštevajoč vse posebne okoliščnosti.

V komunistični stranki mas se nahajajo tudi člani, ki se še niso povsem osvobodili verskih razpoloženj in predsodkov. Toda stranka kot celota, in zlasti njeni vodilni krogi, morajo pobijati verske predsodke in na smotren način propagirati ateizem.»

To so jasne in odkrite besede.

Nekdo je zgubil

dne 15. t. m. na Kramarskem trgu v Ajdovščini večjo svoto denarja, ki ga je imel v vojaški knjižici. Pošten najditelj naj prinese v našo upravo ali pa naj odda župn. uradu v Kamnjah proti primerni nagradi.

Naročnikom!

Radi nepričakovanih težkoč „Straža“ ni mogla v ponedeljek iziti. Za sedaj prinašamo v nadomestilo list na 6 straneh.

Tudi Italijani obsojajo vladno politiko.

Krivična politika, ki jo je začela fašistovska vlada proti drugorodcem, ni vzbudila le pri nas ogorčenja, temveč tudi pri pravičnih Italijanih samih. Tako piše n. pr. znani socialistični politik in pisatelj Filippo Turati, da je Italija spodila sicer Avstrijo s svoje zemlje, a da je sedaj ne sme posnemati, temveč da mora delati politiko svobodoljublja. Ker take politike Avstrija ni delala, zato je poostрила v Italiji irendentizem, to se pravi gibanje za osvoboditev zatiranih bratov izpod avstrijskega jarma, irendentizem pa ni nastal v drugih državah, kjer žive italijanske manjšine, ker tiste države Italijanov niso zatirale, ampak jim dajale prostost.

Turati je torej hotel povedati vladni: «Ako boste zatirali jezik in šole Slovanov in Nemcev, se bodo čutili v Italiji tlačene in skušali bodo, da se s pomočjo svojih krvnih bratov osvobodijo. Zato bodite pametni in dajte jim njihove narodne pravice.

Nacionalistični in fašistovski listi so Turati seveda proglasili za sovražnika države in izdajalca italijanskega naroda.

Mi bi si dovolili samo eno opombo. Bivša vlada nas je sicer narodno za-

tirala, a nikdar in prepovedala t letnim otrokom pouk v materinem jeziku. Če mislijo gospodje, da lažemo, naj nam pokažejo le eno italijansko vas, kjer niso imeli otroci italijanske ljudske šole! Gospodje, vas vabimo, da nas postavite na laži!

Zastopnik Avstrije protestira.

V švicarskem mestu Genfu se je vsrilo tega meseca mednarodno zborovanje. za delavsko zakonodajo, na katerem so bile zastopane skoro vse države. Avstrijski odposlanec Hueber je protestiral, da zatira Italija organizacijsko svobodo nemških delavcev na Tirolskem. Zastopnik Italije je rekel, da to ni res. Nato je stavil Francoz Jouhaux predlog, naj se vrši preiskava, ali vse države spoštujejo svobodo strokovnih organizacij delavstva.

Organisti, pozor!

G. pevovodja in skladatelj E. Komel v Gorici otvori z novembrom zimski učni tečaj za organiste. Poučeval bo vsak četrtek od 9. ure naprej. Učnina je neznatna. Kdor se želi vdeležiti tečaja, naj se javi pri g. Komelu v prostorih «Glasbene Matic» v Trgovskem domu v Gorici. V četrtek od devetih naprej ga dobi gotovo!

NE ZAVRZITE!

Zajčjeve kože imajo trgovsko vrednost; Windspach Walter v ulici Carducci 10 (hiša Giuliani) jih plačuje dobro!

Kr. trgovska šola v Gorici

S kraljevim odlokom z dne 20. avgusta 1923. se je **podržavila** «Javna trgovska šola v Gorici» in pretvorila v «Kr. trgovsko šolo».

Taka šola predstavlja prvo stopnjo trgovske izobrazbe ter ima namen usposabljati mladenice, da bodo s pomočjo teoretičnega in praktičnega znanja vodili na svoj račun trgovino ali pa da postanejo poslovodje trgovskih tvrdk.

Tečaj traja 4 leta in se deli v 2 dvoletji. Prvo dvoletje je bolj splošno izobraževalnega, docim je drugo stanovskega, strokovnega značaja, pri čemer pa se ne zanemarija teoretično znanje.

Koncem štiri letja se izda odpustniški diplom «trgovskega računovodje». Ti odpustniki bodo lahko nadaljevali svoje študije na kr. trgovskih zavodih, oz. trgovskih akademijah.

V **šolskem letu 1923-1924.** se otvori **1. razred te šole**, v katerega bodo sprejeti v tekočem letu:

a) **brez izpitov:** mladenici in mladenke, ki so dopolnili vsaj 10. leto starosti ali pa ga bodo dopolnili do 31. decembra t. l. in ki posedujejo odpustno spričevalo V. razreda popolne osnovne šole ali pa, ki so napravili sprejemni izpit za katero srednjo ali drugo enakovredno šolo iste stopnje (gimnazijo, tehnično šolo, dopolnilno žensko šolo).

b) **s sprejemnim izpitom:** mladenici in mladenke gori omenjene starosti, ki pa nimajo spričeval, označenih pod a). Izpit se bo vršil iz italijanščine (pismeno in ustno), iz aritmetike in osnovnih pojmov geometrije ter lepopisja.

Pristojbine so sledeče: vpisnina 40.—

1. (velja za vsa 4 leta), šolnina 100.— L, ki se razdeli na 4 obroke.

Prošnje za vpis (kolekovane z 1.20 L) se morajo poslati na ravnateljstvo šole (Direzione della R. Scuola Commerciale di Gorizia, Piazza Rota 3) najkasneje **do 5. novembra t. l.** Prošnji je treba priložiti sledeče listine:

1.) **krstni list;** ako je učenec rojen v drugi deželi (provinciji), mora dati legalizirati krstni list;

2.) **spričevalo** (brez koleka) o **cepljenju koz** ali o preboleju koz;

3.) **spričevalo o predpisanih študijih;**

4.) **zdravniško spričevalo** o zdravem telesnem ustroju (kolekovano z 1.20 L), legalizirano od župana pristojne občine.

Dosedanja dvoletna trgovska šola starega tipa bo še nadalje delovala do svojega naravnega poteka; zato pa se že letos ukine dosedanja trgovska pripravnica.

Večerna izpopolnjevalna trgovska šola za vajence ostane po sedaj veljavnih odredbah neizpremenjena. Vpisovanje v to večerno šolo se bo vršilo v dneh od ponedeljka 19. novembra do štete sobote 24. novembra, od 17. do 18. ure v prostorih iste šole.

Sprejemni izpiti za vse razrede bodisi novega ali starega tipa se pričnejo v četrtek, 8. novembra ob 8. uri po urniku, ki bo izpostavljen na šolski deski.

Šolski pouk se začne v četrtek dne 15. novembra t. l. ob 8. uri.

Pojasnila in navodila daje ravnateljstvo šole.

Gorica, 24. oktobra 1923.

Kr. komisar: **prof. A. Simioni**,
ravnatelj: **prof. A. Vierthaler**.

Kaj je novega na deželi

MIREN.

Hotel plačati s samokresom.

Trgovec z usnjem in čevljarški mojster Pelikan Benedikt iz Tolmina je prišel zadnje čase v hude finančne stiske. Njegova obrt je začela propadati, tako da je ustavil svojim upnikom vsako plačilo in je javil sodnijski svojo insolventnost. Svojim upnikom ponuja v poravnatino 16 od sto, torej manj ko eno petino denarja, ki jim dolguje. Med drugim je dolzan Čevljarški zadrugi v Mirnu približno 3000 lir. Stavil je zadrugi predlog, naj pristane pri sodnijski poravnavi na 16 od sto, ves ostali znesek ji bo pa plačal pozneje po poravnavi, in sicer pod roko. Odbor zadruge je seveda predlog odklonil, kajti tako postopanje bi bilo kaznivo in bi bili s tem krivično okrajšani vsi ostali upniki Pelikana. Zato je odbor Čevljarške zadruge sklenil, da zahteva od Pelikana ves denar, to se pravi sto od sto. Ko je zvedel Pelikan za pravičen sklep zadruge, se je silno raztogotil in se pojavil pretekli četrtek dne 25. oktobra v Mirnu. Njegova jeza je bila obrnjena proti ravnatelju zadruge gospodu Antonu Vuku, zoper katerega je cel popoldan govoril po gostilnah zelo grozeče, češ da ga poči s samokresom. In res se je po sedmi uri zvečer istega dne prikazal v zasebnem stanovanju ravnatelja Vuka in ga našel z njegovo soprogo v jedilni sobi, kjer sta ravnokar bila povečerjala. Ne da bi pozdravil, je začel brž surovo kričati in razsajati ter zahteval, da se mora zadeva «na licu mesta urediti», **sicer napravi kar se je «namenil napraviti»**. Medtem ko je izgovarjal te grožnje, je držal roko v žepu, kjer je imel samokres. Ravnatelj Vuk se ni dal od groženj prav nič omajati in je mirno opomnil Pelikana, da se nahaja v zasebnem stanovanju in ne v uradu. Ker nimata privatno nič skupnega, naj zapusti družinsko stanovanje in se javi jutri zjutraj v zadrugi pisarni. «Sicer pa je Vaša zadeva stvar odbora in jaz moram kot ravnatelj izvrševati njegove sklepe. Obrnite se na odbor!» Mesto da bi Pelikan zapustil stanovanje, je začel iznova besneti in groziti, hoteč za vsako ceno izsiliti takojšnjo «ureditev zadeve». Ko se ravnatelj Vuk ni dal ukloniti, je stopil Pelikan z divjimi očmi predenj, potegnil iz žepa samokres ter zagrozil zadnjič: «Ali se dogovorimo takoj, ali...» Vuk, ki je bil na to pripravljen, mu je v odgovor izvil samokres, nakar je planil podivjani Pelikan proti ravnatelju, da se polasti zopet orožja. Videč grozečo nesrečo, se je vrgla pogumna soproga ravnatelja Vuka med svojega moža in napadalca, braneč podivjanemu Pelikanu pot do moža. Ravnatelj Vuk je videl, da preti velika nesreča, kajti jezovita in nasilna narava Pelikana bi ga bila prisilila, da rabi v silobranu samokres. Da se izogne tej neprijetni nuji, je vpora-

bil nastop svoje srčne žene, da je odprl okno in skočil na vrt. Po besneli Pelikan je planil za njim, toda Vuk se je bil že približal sosedni orožniški postaji, kjer je oddal orožje in tako preprečil nesrečo.

Pelikana so orožniki seveda uknili in zaprli. Pred sodnijo bo imel priliko zagovarjati svoje zločine. Podivjani nasilnež je zakrivil tri, oziroma štiri zločine: 1.) prigovarjanje h goljufiji, 2.) motenje hišne svobode, 3.) izsiljevanje, 4.) poskušeni umor ali vsaj poskušena težka telesna poškodba.

Hudodelski nastop Pelikana je vzbudil v mnogoštevilni družini ravnatelja Vuka velikanski strah, otroci so jokali in vpili in se dolgo časa niso mogli potolažiti. Gospodu Antonu Vuku, katerega pozna in čista cela dežela kot gospodarskega strokovnjaka in značajnega moža, pošiljamo izraze našega zadoščenja, da se je napad izjalovil, želeč mu da bi še nadalje pogumno in uspešno deloval v dobrobit našega združenstva.

IZPOD SIVEGA ČAVNA.

Redkokedaj se zgledimo mi Kamenci — «Podgurci», kakor nas premnogi zaničljivo nazivljejo, češ da se nahajamo že v gorah, in da so naša vina že bolj kisla in slabejša od drugih, da smo «nazaj s kartami» in ne vem se kaj vse. Pa to je le obrekovanje! Taki laznivci se hočejo s sličnim obrekovanjem pred svetom le postavljati, kakor da bi bili oni kaj več nego mi, ter nas ponižati, a sebe povišati. Res, da smo pod goro in da je na goro le dobri dve uri hoje, toda kdo bi si dandanašnji ne želel bivati stran od prometnih cest in šumečih mest?! In naša vina kisla — slabejša?! Pred kratkim je bila tu komisija odličnih gospodov, ki so se zelo pohvalno izrazili o našem vinu, in bi ga bili radi se pili, ako bi jim bil čas dopustal. O, le prihitite semkaj ter se osebno prepričajte o izvrstni kakovosti naših vin. Pa ne-le pokusovati vina — pokupite ga! — In se le brezvestni očitek: «nazaj s kartami!» Saj berete vsi «Goriško Strazo», našo boriteljico za naš dom in pravo vero. Tam v skritem kotičku je bilo tiskano, da dne 7. oktobra priredi izobraženo društvo v Kamnjah veselico z bogatim vsporedom. In veste-li, v čem je ticala zanimivost tega sporeda? Prednasala se je Krekova tro-dejanka: Tri sestre. Dajle, burka: Krekar pri Zvitnem rogu. Nastopil je domači pevski zbor: Proletni zvonci. Nazaj v planinski raj; deklamacije in t. d. In zdaj naj se kdo reče, da smo nazadnjaški? Nasi fantje zlasti in dekleta ne hobnajo daleč-okrog in tudi ne čez cele strani časopisov svoje veselice, marveč so skromni in ponizni. — Fantje, vi mladi in redko posejani, le stanovito po tej poti naprej in prišli boste daleč! —

Ali naj Vam še kaj povemo? Vesele urice smo doživeli ob obisku našega nadškofa Franciška. Ne-le birmanci,

Xavier de Maistre: (F. Š.)

Mlada Sibirka.

Pogum male deklice, ki se je bila za časa Pavla I. napotila peš iz Sibirije v Petrograd, da zaprosi pri carju milosti za očeta, je tistikrat izzval mnogo hrupa. Reklo se je, naj bi ta zanimiva potovalka postala junakinja romana. Toda tisti, ki so jo poznali natanko, so rekli, da bi bilo krivično, ako bi deklica, katero je vodila le čista otroška ljubezen in misel na plemenit cilj, postala predmet romanopiscev.

Povest o njej ni zgodba namišlje-

nih junakov, zanimiva pa je in brez fantazije.

Praskovja Lupulov se je nazivala. Njen oče je izhajal iz neke plemiške ukrajinske rodovine, ki je štelala svoje člane med črnimi huzarji.

Kmalu je prišel v Rusijo in se tam poročil. Tu je vstopil v rusko armado in se vdeležil raznih bojov proti Turkom; sodeloval je pri napadih pri Izmailu in Čakovu in žel priznati svojega polka. Nihče ne ve, zakaj je bil izgnan v Sibirijo. Njegov proces in naknadna revizija sta ostala tajna. Nekateri so šepetali, da je bil obsojen radi nepokorščine. Naj bo karkoli, ob času hčerkinega potovanja je bil že 14 let v Sibiriji v Iški-

mu, v vasi ob meji Tobolska in Zivotaril z desetimi kopejkami na dan, ki so bile nakazane samo kaznjenem, oproščenim prisilnih del.

Mala Praskovja je prispevala s svojimi močmi k preživljanju starišev, pomagala je pericam in hišnam v vasi, lotila se vsakega dela na polju, v kolikor so ji dopuščale skromne moči. Nosila je žito, jajca, zelenjavo na prodaj. Dospevša v Sibirijo in ne vedoč za boljšo usodo, se je vesele lotila utrudljivega dela, ki ga je s težavo premagovala. Njene nežne ročice so bile preslabotne za težko delo. Mati, vsa zatopljena v skrb za otroka, je potrpežljivo prenašala obupni položaj, oče pa, navajen

udobnega življenja mladih let, na sijajno vojaško življenje, se ni mogel vživeti v novi položaj. Obup ga je gnal tako daleč, da ga vsa krivica usode ni opravičevala.

Čeprav se je trudil, da bi gohtal solze, ki so mu silile na dan, jih je zaman prikrival hčerki, ki jim je bila večkrat nevidna priča; čula je očetovo tožbo skozi steno svoje spalnice in premišljevala o kruti usodi.

Lupulov je bil že pred več meseci poslal novo prošnjo na gubernatorja Sibirije, ki mu dotlej še ni bil odgovoril na nobeno prošnjo. Neki častnik, ki je šel službeno skozi Iškim, se je obvezal, da odda prošnjo in jo priporoči. Nesrečniku je zasvetilo v

marveč vsi verniki smo dali duška veselju, ljubezni in vdanosti do našega nadpastirja ter v srcu obsodili sramotno in ogabno gonjo časopisja proti Njegovim Prezvizenostim. — Dne 24. oktobra so neznani zlikovci oblegovali cerkev v Skriljah. Po dolgem in težkem trudu in znoju so vendarle udrli, a ker niso nič posebnega našli in ne odnesli, so se v svoji ihtii znesli nad duhovnimi pokrivalniki. —

Na splošno pa naše ljudstvo toži nad neznosnimi razmerami, ki so prisle nad deželane, nad davki, ki bodo v doglednem času kmeta do nagega slekli in vsuznjili. Ljudje ne vidijo zaenkrat drugega izhoda, ko da trumoma skilijo in bežijo onstran morja, v svobodno, kulturno Ameriko. Najhujše pa je nas stariše zadel udarec, da je v ljudskih solah uveden italijanski učni jezik, da morajo naši otroci po dolgih 5 ur na dan presedeti in poslušati jezik, ki ga ne razumejo... Oh, to je grozno, to je že **praveč!** Prosimo, pomagajte nam, vi poslanci, pomagaj ti, še ostale kulturno italijansko ljudstvo! Pomagaj, kdor more in — hoče! —

DORNBERG.

Odsek tukajšnje mladine priredi dne 11. novembra t. l. «Martinov večer». Na vsopredju je burka v dveh dejanjih: «Trije tički», šaljiva pošta, srečkanje i. t. d. K obilni vdeležbi vabi mladina.

SELO NA VIPAVSKEM.

Pred dnevi je umrl delovodja tukajšnje Mulitscheve tovarne Jožef Mermolja, star 67 let. Bil je obče spoštovan. N. p. v m!

KANAL.

Besede in dejanja.

Ob priliki zadnje krize v vodstvu fašistovske stranke se je zlasti poudarjalo, da stoji min. predsednik Mussolini odločno na stališču, da je delokrog fašizma povsem ločen od delokroga vlade, vsled česar se fašisti ne smejo vtikati v vladne posle. To stališče, ki je vsekakor pravilno, si je osvojila tudi fašistovska stranka. Zdi se pa, da kar velja za fašiste drugod ne velja za fašiste pri nas v Julijski Krajini. Samo majhen vzgled: v nedeljo dne 21. t. m. so se pripeljali fašisti iz Kanala v Avče. Poiskali so župana in mu naročili sklicati občinski svet, od katerega so izsilili izjavo, da se strinja s težnjo fasja, da se pobija «protidržavna» propaganda, ki jo baje razširja Izobraževalno društvo v Avčah. Vprašamo: odkod ima kanalski fašjo pravico zahtevati sklicanje avtonomnih občinskih svetov. Ali ni to nedopustno vmešavanje v posle goriške podprefektore? Ali ni to grdo kršenje Mussolinijevih načel in izraz nepokorščine napram voditelju? G. Avgust Kovačič, bivši občinski odbornik v Avčah, nas je naprosil, da naj z ozirom na zgoraj opisane dogodke objavimo sledeče njegovo pismo:

Ker sem odbornik izobraževalnega društva, so me pred zbranim občinskim svetom nazvali za protidržaven element in zahtevali, da izstopim iz občinskega zastopa. Dolžni so mi pa ostali tozadevne dokaze, katere sem zahteval in tudi

niso sprejeli mojega predloga, naj uveljavijo zakon in postavijo vse take «protidržavne elemente» pred sodišče. Pozivam zato ponovno fašistovsko sekcijo v Kanalu: z dokazi na dan!

BILJANA.

Redki so dopisi iz naših zapadnih Brd v Vašem cenj. listu, zato blagovolite priobčiti naslednje vrstice. Letošnja trgateg se je obnesla prav dobro. Vina ima skoro še enkrat toliko ko lani. Kapljica je izborna. Cena je, kakor se sliši, 2 do 2,20 liri liter. Ker se letos ne bo kuhalo žganje, priporočamo gostilničarjem, da si nabavijo čimveč našega dobrega pridelka. — Ob priliki evhoristične

ga shoda, ki se je vršil pred dobrim mesecem, se je neka neroda navsečno razkoračila v «Čuku» s pritožbo, da je bilo v Biljani premalo razsvetljave. Vprašamo dotičnika, zakaj ni on prinesel zaželeno razsvetljavo? Ali ne ve, da je treba od Pitata do Heroda po dovoljenje, če se hoče kupiti kaj sličnega? Ivanu Markočiču iz Salimberga vsa hvala, da je dobil nekaj raket in smodnika. Moral pa je pobirati skupaj lire in iskati dovoljenje od urada do urada. Vsa čast mu za njegovo delo! Evharistični shod je bil slavlje, kakoršnega Brda še niso videla. Dal Bog, da bi še kdaj enakega dočakali!

MESTNE NOVICE

Šolske pristojbine.

Dijaki goriških srednjih šol naj pošljejo do 4. novembra t. l. potom poštne nakaznice na naslov: «Ricevitore del Registro di Gorizia» 1.) I obrok šolnine (La rata della tassa di frequenza). 2.) Oni, ki vstopijo v I. razred kakega nižjega ali višjega zavoda, oz. ki prvič vstopijo v kak razred kr. šol, morajo poslati tudi vpisnino (tassa d'immatricolazione). Skupnemu znesku do 100 L morajo priložiti 5 stot., znesku nad 100 L pa 10 stot. Na nakaznico naj napišejo razločno priimek in ime, razred in zavod ter označbo pristojbin. Potrdilo (scontrino) naj pošljejo takoj nato, vsaj do 4. nov., na tajništvo (Segreteria) šole.

3.) Do 4. novembra morajo plačati tajništvu šole — osebno ali po pošt. nakaznici — I obrok pristojbine za fizično vzgojo (La rata della tassa per l'educazione fisica). Na gimnaziji znaša I obrok 16,50 L, na tehni. zavoda 15,30.

Glede posameznih pristojbin glej «Gor. Stražo» z dne 27. sept. t. l.

Skrivnosten slučaj.

G. Franc Brumat, star 25 let, preprogar na Solkanski cesti 5 je odšel v četrtek dne 18 t. m. zvečer od doma in se še do danes ni vrnil. Vse poizvedbe za njim so ostale brezuspešne. Domači so seveda v velikih skrbih in se boje, da je postal mogoče žrtev zločina. Če ga je kdo še videl po usodnem četrtku, naj blagovolji javiti našemu upravištvu.

Po devetih letih iz Rusije.

Pred štirinajstimi dnevi se je vrnil v naše mesto iz ruskega vjetništva g. Ciril Cej, sin znanega trgovca z ogljem na Placuti, ki je umrl 1. 1920. G. Ceja je zajela svetovna vojna, ko je končal tretji letnik tehnike v Pragi 1. 1914. Po treh mesecih vojaške službe je prišel v rusko ujetništvo. Godilo se mu je ko vsem jetnikom časih dobro, časih slabo. Preromal je celo Rusijo in pretrpel tudi mnogo gorja poveljne Rusije. Pisal je domov nešteto pisem, toda njegovi domači jih niso prejeli. Smatrali so ga za mrtvega. Šele letos v aprilu so dobili prvo pismo, katerega mu jih je sledilo še par do njegovega

prihoda. G. Cej je prišel sedaj iz Moskve, kjer je bil nastavljen pri nekem ruskem inženirju. Potoval je preko Poljske. G. Cej je svak pisatelja g. D. Fajgelja in skladatelja g. E. Komela. Naj bo njegova vrnitev v tolažbo vsem onim, ki žalujejo za kakim svojcem, o katerem ne vedo, ali je živ ali mrtev.

Novi tržaški škof eksc. A. Fogar je odložil svoj odhod v Trst na nedoločen čas.

PROSVETNA ZVEZA.

Naš čolnič. Nova številka našega družinskega in društvenega glasila obsega 20 strani. Vsebinska lista je zelo zanimiva. Jedrnatil članki in lepe slike, zlasti izvirni osnutki za društvene večere so v resnici vredni, da jih pregleda in prečita vsak. Naša želja je, naj bi to krasno društveno glasilo, na katerega smo lahko ponosni, dobilo čimveč naročnikov.

Naše kulturno delo.

Pretekli četrtek je imela Prosvetna zveza v Gorici svoj občni zbor. Vdeležba pri tem občnem zboru je bila znak izgledne discipline in moške zavednosti. Zbora se je udeležilo 94 delegatov iz dežele, zastopana so bila vsa okrožja in 4/5 društev. Delo, ki ga je izvršila v preteklem letu ta naša agilna zveza, je ogromno in ga ni mogoče ob kratkem opisati. Iz poročil povzemamo samo glavne točke. V zvezi so včlanjena 104 društev, razdeljena je v 14 okrožij; priredila je v preteklem letu 15 tečajev s socialno-vzgojno smerjo, imela je 217 predavanj, več konferenc, sodelovala je pri raznih prireditvah, kot so: tel. nastopi, evh. kongresi i. t. d. Zveza izdaja kulturno glasilo «Naš čolnič», založila je potrebne društvene tiskovine in razne kuplete. Pri oblastvih je posredovala v 52 slučajih. Telovadni oddelek obsega 14 fantovskih in 8 dekliških odsekov, dramatski oddelek ima v zalogi 61 iger, pevski oddelek je priredil dva okrožna pevska nastopa.

Nadvse poučna in razveseljiva so bila poročila okrožnih zastopnikov in referentov, ki so v večernih razgovorih

Opozorjamo vse strariše
na dopis kr. trgovske šole v Gorici.
Začetek pouka na goriških srednjih solah:

1) na gimnaziji-liceju: 5. novembra ob 9. uri; 2) na tehničnem zavodu: najbrže 5. novembra; 3) na učiteljsku: najbrže 5. novembra; 4) na trgovski šoli: 15. novembra ob 8. uri.

V rokah pravice.

Dne 7. junija t. l. so napravili trije zlikovci v župnišču v Cervinjanu drzen roparski napad na tamošnjega g. župnika Camuffa. Pripeljali so se pred župnišče v avtomobilu in zvabili g. župnika, da jim je hotel dati iz blagajne neke papirje. Ko je bila blagajna odprta, so roparji namerili na prestrašenega duhovnika svoje samokrese in ga z grožnjami prisilili, da je mirno gledal, ko so jo oplenili. Odnegli so mu v gotovini in v vrednostnih papirjih okrog 35.000 lir. Ko je bila blagajna prazna, so se roparji oddaljili in z avtomobilom bliskovo odpeljali. Vsa poizvedovanja po drznih roparjih so bila dolgo mesece brezuspešna. Šele sedaj se je posrečilo tukajšnji policiji, jih izslediti in spraviti pod ključ. So trije dvajsetletni mladeniči iz Gradiške.

pojasnili razna vprašanja in dali dolžne smernice za kulturno delo v bodočnosti.

Docim je bilo dosedanje delovanje zveze usmerjeno na razvoj in okrepitev prosv. dela, si je občni zbor za prihodnje leto načrtal program poglobitve notranjega društvenega delovanja.

Da bi se to delo vkljub neštetim oviram izvršilo, to je naša iskrena želja, ki jo ob enem s čestitkami izražamo Prosv. zvezi.

Pevska šola «Okrajšan trud», spisana od pok. č. g. Ivana Kokošarja se namerava v najkrajšem času izdati v tisku. Z ozirom na to, ker knjiga izide le v omejenem številu izvodov, je potrebno, da kdor si želi rečeno pevsko šolo nabaviti, naj svojo naročbo z navedbo števila izvodov, ki jih bode rabil, prijavi do konca meseca novembra t. l. Romanu Pahorju, org. v Renčah 107.

Skladatelj Karlo Adamič, mestni kapelnik v Koprivnici (Hrv. Jugoslavija) je v zadnjem času izdal spodaj navedene glasbene zbirke, ki so bile v «Slovincu» zelo ugodno ocenjene:

1. Evharistične Pesmi (6 pesmi za mešani zbor). Cena 6 lir.

22. Lavr. Litanijske v čast. M. B. Svetogorski (za mešan zbor). Cena 3 lire.

3. Mašne Pesmi (12 pesmi za mešan zbor). Cena 10 lir.

4. Starosl. Maša za mešan zbor. (lahka). Cena 8 lir.

Navedene muzikalije se dobijo v Knjigarni K. T. D. v Gorici, oziroma jih dološlje tudi Roman Pahor org. Renčah 107 onemu, ki mu nakaže poleg že označenih cen tudi troške za poštino.

srcu malenkostno upanje, toda niti sedaj ni bilo odgovora. Vsak potnik, vsak sel iz Tobolska (bili so redki) je prispeval k razočaranju očeta.

V teh žalostnih dneh je zapazila hčerka, dospevša domov, materino bolest, prestrašila se je njenega bledega lica in mračnega pogleda očetovega. «Evo tukaj bolest, najhujša izmed vseh» je vzkljnil ob pogledu na hčer. «Evo otroka, ki mi je dan samo zato, da mi poveča nesrečo, da trpim podvojeno, da jo vidim sahniti ob težkem delu. Ime očeta, blagoslov slehernemu človeku, je zame veliko prokletstvo iz neba.»

Praskovja se je prestrašena vrgla očetu v naročje. Mati je mešala svo-

je solze z njenimi. Ta prizor je napravil na deklico najgloblji vtis. Prvič je čula iz ust starišev odkrito besedo o resničnem položaju, prvič si je zamogla predstavljati vse zlo.

Tedaj — štela je 15 let — ji je šinila v glavo misel, da bi šla sama v Petrograd zaprositi carja za milost. Pravila je, da ji je kakor svetel žarek zasijala ta misel. Verovala je v višjo moč, ki jo bo vodila po poti ovir in težav.

Upanje na svobodo ji takrat še ni vželo v srcu. Ob molitvi so bile vse njene misli razkrižane, da ni vedela, česa bi prosila. Izmisli si je načrt: «V Petrograd pojde, carju se vrže pred noge in zaprosi milosti».

Pozabljala je na vsakdanja opravila in žela grajo starišev. Ni se jima upala razkriti načrta. Rada bi ga bila, da se ni bala očeta, ker se ji je zdel cilj tako meglen.

Ko je načrt dozorel, je določila dan za razkritje in hotela junaško premagati bojazen.

Vrnila se je nekoč iz svojega prostora v gozdu, hotela je srečati mater, naletela pa je na očeta. Sedel je pred vrati na klopici in kadil. Približala se mu je srčno, povedala svoj namen in iskreno zaprosila dovoljenja za dolgo pot.

Oče je tiho poslušal, prijel deklico za roko, stopil v hišo in rekel materi: «Žena, lepa novica! Imamo

močnega pokrovitelja, glej hčerko, v Petrograd pojde k carju!» Lupolov ji je povedal vse. «Bolje storiš, da ostaneš pri delu, nego da pripoveduješ take reči!» je rekla mati. Deklica je bila pripravljena na boj za odhod, proti norčavosti pa ni imela orožja. Spustila se je v jok. Docim je oče zbral vso strogost, je rekla mati: «Pripravi mizo, potem lahko koj odpotuješ!»

Led je bil kljub temu prebit in od tedaj je večkrat poskušala doseči uspeh pri stariših. Toda oče ji je strogo prepovedal govoriti o tem, češ da je premlada za tako pot.

Dalje prihodnjič.

GOSPODARSTVO

Novo občinsko gospodarstvo

II.

Občinska užitnina.

V «Goriški Strazi», ki je izšla zadnja samo v slovenskem jeziku, smo že omenili kraljevi odlok z dne 24. sept. 1923. št. 2030, ki popolnoma na novo urejuje užitninske davke. Užitnina (dazi di consumo) je bila v Italiji na finančnem polju vedno velikega pomena.

Užitnina

so dajatve, ki se pobirajo od gotovih predmetov, ko gredo čez mejo ene ali druge občine. Užitnina je nekaka **notranja** carina, ki se pobira od določenega blaga. Naravno je, da je notranja carina (dazio di consumo) **velika** ovira za svobodni razmah trgovine. Zato so se vedno v Italiji oglaševali ljudje, ki so zahtevali, da se užitnina odpravi. Vendar ni mogla ta zahteva, ki je iz gospodarskega stališča in predvsem iz stališča konsumentov popolnoma opravičena, do danes zmagati in najbrže ne pride v Italiji še dolgo do veljave. Vzrok, da se ni do danes v Italiji užitnina odpravila, je predvsem v tem, ker tvori ravno užitnina najvažnejši vir dohodkov za občinsko gospodarstvo. V starih italijanskih pokrajinah krije velika večina občin 50 odstotkov svojih izdatkov ravno z užitnino.

Do zgoraj imenovanega kr. odloka

so v Italiji razlikovali državno in občinsko užitnino. Državna užitnina se je pobirala od občin na račun in v korist države; dohodki iz užitnine so se pa že od leta 1915 znatno prepuščali občinam. Potrebe italijanskih občin so vedno bolj rastle, tako da je bila država prisiljena sploh vse dohodke iz državne užitnine prepustiti občinam. To se je zgodilo s kr. odlokom od 23. okt. 1922 št. 1388, katerega člen 7. določuje, da se prepustijo vsi dohodki iz državne užitnine od 1. jan. 1923 dalje občinam.

Občinska užitnina

se je pa pobirala v korist občin in se je delila do zgorajšnjega kr. odloka v občinsko užitnino, ki se je pobirala kot doklada na državno užitnino, (največja doklada je smela znašati 50 odstotkov k državni užitnini) in

pravo občinsko užitnino,

ki jo je občina smela zahtevati od blaga, ki ni bilo podvrženo državni užitnini.

Kraljevi odlok z dne 24. sept. 1923

je to stanje popolnoma spremenil. Člen prvi tega odloka odpravlja sleherni **državni** užitnino na vino (to je državni 20 lirski vinski davek, proti kateremu so se naši kmetje potem Kmetsko-delavske zveze in časopisja toliko borili) kakor tudi državno užitnino na vse druge predmete, ki so naštet v členu prvem enotnega zakona o užitnini z dne 7. maja 1908 št. 248 in v vseh dodatnih toza-
devnih zakonih in odlokih! In sicer: v izvršilni naredbi k imenovanemu enotnemu zakonu, ki je bila odobrena po kr. odloku z dne 17. junija 1909 št. 455, v namest. odlokih: od dne 31. avg. 1916 št. 1090 dodatki B. in C.; z dne 29. julija 1917 št. 1280; 9. dec. 1917 št. 1972; 24. marca 1918 št. 390; 28. aprila 1918 št. 551; 26. maja 1918 št. 747; 26. jan. 1919 št. 126 in v kraljevih odlokih: 5. jun. 1920 št. 820; 7. aprila 1921 št. 374; 10. junija 1921 št. 741; 19. nov. 1921 št. 1724; 23. okt. 1922 št. 1388. Vsi imenovani odloki so naštet v kralj. odloku z dne 11. jan. 1923. št. 91, ki je raztegnil italijansko užitnino tudi na nove pokrajine.

Člen tretji novega odloka pa določuje, da lahko samo občina uvede na določene predmete užitnino, in sicer od 1. januarja 1924 leta dalje. To velja za stare in nove pokrajine.

Nova občinska užitnina

na določene predmete je samo dovoljena v smislu člena prvega dodatka A. k temu kr. odloku, ki obvezuje vse one občine, ki prekorajajo zakonito občinsko doklado na zemljski davek ter davek na stavbe, da uvedejo občinsko užitnino. Zakonita občinska doklada na imenovanje davke je znašala do najnovejših sprememb v ministrskem svetu 60 odstotkov državnega davka.

Z ozirom na pobiranje in višino užitnine je posebno važna razdelitev občin v štiri razrede ter v tako zvane zaprte in odprte občine. Občine se delijo v razrede po številu prebivalstva.

Občine so:

1. razreda, ako imajo več kot 50.000 prebivalcev po zadnjem ljudskem štetju;
2. razreda one, ki imajo od 20.001 prebivalcev do 50.000;
3. razreda one od 8001 do 20.000 prebivalcev;
4. razreda pa vse druge občine izpod 8001 prebivalcev.

Občine prvih treh razredov

so tako zvane zaprte občine (comuni chiusi), dočim so občine 4. razreda odprte občine (comuni aperti). Na Goriškem je samo Gorica zaprta občina, dočim so vse druge odprte.

Pri zaprtih občinah

se pobira užitnina, ko prekorači užitnini podvrženo blago občinsko carinsko črto. Izjemo tvori stavbinski material, pri katerem se pobira užitnina že v tovarni, v kateri se stavbinski material končno izdela.

Pri odprtih občinah

se pa užitnina pobira pri razprodaji blaga na drobno, pri klanju živine in pri prevažanju mesa v mesnice, pri čemer je prizadeto sveže, osoljeno meso kakor tudi mast. Deli zaprte občine, ki se nahajajo izven carinske črte se smatrajo z ozirom na užitnino kot odprte občine.

Kaj je razprodaja na drobno?

Razprodaja na drobno je prodaja blaga v sledečih količinah: vina in jesiha pod 50 litri; alkohol, žganje in likerji pod 25 litri; sladkor pod 50 kg.; mineralno olje pod 30 kg.; rastlinsko in živinsko olje pod 25 kg; oljnati sadovi in oljnata semena izpod 25 kg; maslo izpod 10 kg. Za drugo blago določuje to mejo občinski svet.

Kako se pobira užitnina?

Pri odprtih občinah in delih zaprte občine, ki se ustvarjajo izven carinske črte, se pobira užitnina na trojen način: 1) na podlagi prijave davkoplačevalceve in na podlagi tarif, ki se določijo za vsako posamezno blago. Ta način zelo ovira trgovino, povzročuje pa tudi občini mnogo sitnosti in stroškov, ker mora vpeljati natančno nadzorovanje davkoplačevalcev;

2) občina se pa lahko tudi pogodi z davkoplačevalcem, da ji bo za eno leto (ali pa tudi za več let) plačal toliko in toliko užitnine. Ta način plačevanja občinske užitnine je gotovo bolj primeren, povzročuje davkoplačevalcem in občini veliko manj neprijetnosti in stroškov kot prvi in je radi tega tudi toplo priporočljiv.

3) odprte in zaprte občine oddajo lahko tudi pobiranje užitnine v zakup. Ta način pobiranja pa je **najmanj priporočljiv**; zato svarimo vse občine, da se ga varujejo.

Kaj je s tarifo?

Užitninska tarifa je za vsako posamezno blago po novem kr. odloku določena samo **navzgor**. Najvišja tarifa ne pomeni, da jo morajo občine v vsakem

slučaju uvesti. Tudi niso občine prisiljene, da uvedejo užitnino za vse blago, ki ga kr. odlok v priloženi razpredelnici našteva, temveč proste so, da izberejo vrste blaga, od katerega hočejo pobirati užitnino.

«V prihodnji številki Gor. Str.»

priobčimo celotni seznam blaga, ki je podvrženo užitnini, kakor tudi tarifo in druge važne določbe tega odloka.

Tajništvo K. D. Z. v Gorici.

VALUTA.

Dne 30. oktobra si dal ali dobil:

za 100 dinarjev — 26.— — 26-30 L.
za 100 avstr. kron — 3-0 — 3-1 stot,
za 1 dolar — 21-10 — 21-20 L.
za 1 funt 99-60 — 99-80 L

«V Italiji bo kmalu 10.000 zavarovalnic za govejo živino! Kakšen pomen imajo in kako se vodijo, te pouči «Gospodarski list.»

Književnost in umetnost.

Vedež za l. 1924. V zalogi znane knjigarne J. Štoka v Trstu je izšel ravno kar «Vedež» za leto 1924. Tisk tiskarne «Edinosti» v Trstu. Z letošnjo izdajo stopa ta priljubljeni ljudski koledar, kašipot in svetovalec v VIII. leto svojega življenja. Tudi novi «Vedež» se nam predstavlja čisti divni in praktični žepni oblik kakor po navadi. Kar se tiče vsebine, pa «Vedež» za l. 1924. brezdvomno prekaša svoje starejše brate. Poleg koledarja vsebuje obilo najraznovrstnejših poučnih podatkov, n. pr. o postnih pristojbinah, o kolkovanju, o merah, o umetnih gnojilih, o sejnih v Julijski Krajini poleg raznih drugih koristnih migljajev, vsled katerih bo «Vedež» za vsakogar dobrodošel in dragocen spremljevalec in svetovalec. Letošnji letnik vsebuje tudi jako umesten in potreben sestavek o upravni razdelitvi Julijske Krajine z malim kašipotom po Trstu in Gorici. Kakor po navadi, razlaga tudi letos Pavliha svetovni politični položaj po svoji maniri hudomušnega, globokega šaljivca. Tudi za smeh in kratek čas je poskrbel «Vedež» za 1924. v obilni meri. Ta dični in praktični žepni koledar in koristni kašipot čitateljem najtopleje priporočamo.

Zalogo za Goriško ima Knjigarna Kat. Tisk. Društva, Gorica (Montona hiša) Via Carducci št. 2.

Potrebuješ kakšen gospodarski nasvet? Dobiš ga brezplačno od «Gospodarskega lista, samo bodi njegov naročnik.»

DAROV.

Za Slovensko sirotišče: Preč. g. Ivan Kovačič, župnik v Podmelcu 114 kg. ajde. Bog obudi obilo dobrotnikov!

Za Alojzijevešče so darovali gg.: Mons. Ign. Valentinčič 15.— L, dekan Jak. Rejec 15.— L, kurat Ciril Sedej 10.— L, David Doktorič 10.— L, kurat Stanko Stanič 10.— L, žup. upr. Lojze Kodermac 10.— L, gg. bogoslovci nabrali 252.— L, mlekarica zadruha št. Vid pri Vipavi darovala 100.— L. Vsem: prav iskrena hvala!

O priliki zadnjih dogodkov z našim listom daruje N. N. za sklad «Goriške Straže» 5 lir. Posnemajte!

Širite Naročajte Berite «Goriško Stražo».

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vrtožba: Brez podpisa v koš. **Pecine:** Vsled znanih razmer naznanila o prireditvi mladine v zadnjem listu nismo mogli priobčiti; za to številko je pa prepozno. Oprostite! **Devin:** L. K. Pridite, ko imate druga opravila v Gorici, v tajništvo Kmetsko-del. zveze, via Mameli 5. I., in prinesite s seboj dotično pismo.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

G. Seb. Urdih, Židenice, Češko-slovaška: Denar prejel. List plačan do 31.-III.-24.

IVAN KACIN,
izde. klavirjev. harmonijev, orgelj, zaloga vijolinov, mandolinov, kitar, strun i. t. d. se je preselil v nove prostore v ulico Rastello št. 12-I.

Gospod davčni upravitelj v pokoju **FRAN SIRK** uraduje vsak dan izvenredno nedeljo v Gorici ulica N. Sauro, št. 3., I. nadstr., zraven sodnije od 8-12. in od 2-4. in daje pojasnila v vseh davčnih in pristojbinskih zadevah.

POSLANO *)

Ker se o moji osebi razširjajo razne podle govorice, opozarjam tem potom, da vložim tožbo proti vsakomur, ki maže mojo čast. Vsi dotični, ki so zaupali moji osebi reševanje vojne odškodnine, naj bodo brez skrbi. Moje delovanje je čisto, in ko bodo vloge za odškodnino rešene, vdobe vse moje stranke pravočasno obvestilo. Za vsako informacijo sem vedno na razpolago v moji pisarni v Gorici, Via Arcivescovado 7.-II.

Dragotin Kerševani,

*) Za članke pod tem naslovom je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Iščejo se dijaki ali dijakinje. Naslov pove upravništvo.

PRESELITEV.

Davčni upravitelj v pok. **Enej M. Obizzi** v Gorici ne uraduje več V. N. Sauro 3, I nadstr.

Nova pisarna je otvorjena v isti ulici št. 18, I nadstr. nad gostilno Prinčič **nasproti** sodnji za vsakovrstne vloge vsaki **ponedeljek, četrtek** in v **sobotah** od 8 — 13.

ODLIKOANA BABICA išče službe v katerikoli občini. Naslov: Marija Bizjak Vrhpolje pri Vipavi.

NA PRODAJ je malo posestvo z vsem potrebnim gospodarskim orodjem in gozdom za kurjavo in nasteljo, kjer se lahko redi 5 glav živine in 3 preshe. Posestvo leži pol ure oddaljeno od Spod. Idrije in en četrt ure od državne ceste. Natančna pojasnila daje Ivan Peternel, gostilničar na Lužniku, Spod. Kanomlja 74 p. Idrija.

MLADENIČ IŠČE SLUŽBO VRATARJA v kakem skladišču ali kjerkoli. Naslov pove uprava lista.

SEMENJ PRI SV. LUCIJI OB SOČI.

Naznanja se sl. občinstvu, da se bo de vršil v nedeljo po sv. Simonu in Judu t. j. 4. novembra t. l. pri Sv. Luciji navaden jesenski semenj. Vljudo ste vabljeni kupci in prodajalci, da se udeležite, ker se ta semenj vrši prvič po vojni. **Županstvo.**

Soško električno podjetje s sedežem v Trstu

(Officine Elettriche dell'Isonzo Società Anonima con sede a Trieste)

Via Mazzini 26. nadstr. I.**se mora pritožiti**

nad poškodbami, ki so se izvršile na njegovih električnih črtah in predvsem na električni progi Tržič-Gorica, ki do sedaj še ne deluje. Mnogi so bili tako predrzni, da so odnesli na tej črti razen materiala in kovinske predmete.

Električno društvo izjavlja, da bo postopalo proti krivcem z vso strogostjo ter jih bo izročilo sodniški oblasti in opozarja vsakogar, da ne zlorablja ter da se ne dotika njegovih naprav, četudi še ne delujejo.

Električno društvo je tudi pripravljeno nagraditi vsakogar, ki naznani odgovorne osebe in ki mu omogoči, da pride v posest v celoti ali pa vsaj deloma ukradnega materiala. Trst, dne 22. oktobra 1923. **Ravnateljstvo.**

**Vedež za leto 1924
je izšel**

**Zaloga v Gorici Knjigarna
K. T. D. Montova hiša
v Trstu J. Štoka, knjigarna Via Milano**

NAZNANILO.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu, da sem prevzel znano gostilno «Ai Monti» Via Corno št. 11., Gorica. Ob enem se priporočam cenj. gostom za nadaljno naklonjenost.

Postrežba z gorkimi in mrzlimi jedili ter s pristnimi domačimi vini.
Alojzij Saksida
gostilničar.

POSESTVO JE NA PRODAJ v Svetem pri komnu št. 27 obstoječe iz eno-nadstropne hiše, vrta vodnjaka in zemljišča. Cena po dogovoru. Informacije istotam.

Iščem stavbo ali vilo, primerno za malo obrt s stanovanjem v Gorici ali na deželi. Ponudbe na upravo «Goriške Straže».

Modni salon ROZE MUNGHERLI

v Gorici se je preselil v trgovino na

Corso Giuseppe Verdi št. 40

V trgovini je dobiti vse novosti letnega časa z vzorci iz Pariza, Milana in Torina. Izvršujejo se tudi vsakovrstna modistična dela. Klobuki Roze Mungherli so razstavljeni in se prodajajo **samo v lastnem salonu Corso Verdi št. 40.**

ZAHVALA

Vsem onim, ki so o priliki izgube našega ljubljenega, nepozabnega

VLADIMIRIJA

na katerikoli način sočustvovali z nami in nas v teh težkih urah tolažili, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo; v prvi vrsti pa preč. duhovščini, sl. šol. vodstvu, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so spremili nepozabnega pokojnika k večnemu počitku.

Šempas, 20. X. 1923.

Žalujoča družina **SAVELLI.**

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je po dolgi in težki bolezni preminul naš pre-dobri oče, soprog, brat, stric in zet, gospod

ALOJZ BRATINA,

posestnik,

v ponedeljek ob 23. uri, in bo pogreb v sredo, dne 31. oktobra ob 16. uri na domače pokopališče na Ustju.

Ustje- Ajvdosčina, dne 30. oktobra 1923.

Žalujoča soproga z otroci in ostali sorodniki.

ZDRAVNIK**dr. Rado Sfiligoj**

sprejema za kirurgijo,
porodništvo in ženske bolezni
v Gorici, Via Mameli št. 8-I.
od 9. — 11. in 14. — 15.

**Kje se nahaja Bednařikova
knjigoveznica?**

V prostorih Zadrudne tiskarne v Go-
rici na Placuti, vogal via Orzoní.

ZAHVALA.

Globoko ginjeni vsled mnogih dokazov srčnega sočutja o nepričakovani smrti naše ljubljene hčerke in sestre **ANGELE GREGORČIČ** se vsem iskreno zahvaljujemo. Posebej pa se zahvaljujemo preč. g. kuratu in Marijini družbi za ganljive žalostinke, ter vsem darovateljicam cvetja in vencev. Enako se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, koseškim fantom, otrokom prvoobhajancem ter vsem ki so se v tako obilnem številu udeležili pogreba in s tem iskazali pokojnici zadnjo čast. Vsem Bog plačaj! Koseč (Dreznica), dne 23. okt. 1923. Žalujoča druž. **Gregorčič.**

VELIKE ZALOGE**PO ZNIŽANIH CENAH**

Izredna prodaja na račun tovarnarjev.

VIDEM - Via Savorgnana št. 5 - VIDEM**VELIKANSKA ZIMSKA PRODAJA**

V bogati zalogi raznovrstnega zimskega blaga nudimo svojim cenj. odjemalcem zadovoljivo izbero po najnižjih cenah.

Naštejemo nekatere kose:

Brisače „Nido ape“ L. 2.90	Gobaste brisače L. 2.75	Angleško lahko platno, m. po . . . L. 3.95
Obrobljene žepne rute „ 0.75	Ženske, črne in barvane nogavice „ 2.75	Ženski jopiči „ 7.90
Možke nogavice „ 0.95	„Oxford“ za srajce, m. po 2.95	Vezena spodnja krila „ 9.90
Čajni prtíči „ 1.25	Domače platno, m. po 2.80	„Combineuse“ za gospe 14.90
Cvirnati prtíči „ 2.25	„Velour“ za ženske plašče, m. po „ 22.—	Rjuhe z živim robom „ 29.90
Gobasti prtíči „ 1.75	Srajce vezene „ 8.90	Posteljna odeja „ 27.90
Kuhinjske brisače „ 1.90	Ženski jopiči vezeni „ 3.50	Volnena odeja „ 29.90
Obrobljeni prtíči „ 2.50	Dvonično sukno 100 cm. 4.25	Žimnata blazina „ 49.90
Madapolan, m. po „ 2.50	Prehodne preproge, m. po 4.50	Vezana rjuha za 2 osebi 49.90
Švicarska vezena „ 2.50	Preproge za pred posteljo 4.90	Kovtri barvani „ 59.90
		„Doubleface“ za možke plašče, m. po „ 29.—

Bogata izbira moškega in ženskega blaga. — Najfinejši plašči. — Žametno blago za lovce. — Izgotovljeno perilo. — Spugna blago za ženske ebleke. — Platno razne višine. — Prti in prtíči. — Brisače. — Namizno perilo. — Volnene in bombaževe maje. — Preproge. — Zavese. — Prevlake za mobiljo. — Posteljne odeje vseh mer. — Opreme za neveste, za prenočišča, za zavode, za penzije, blazine izgotovljene iz žime in volne.

Posebno črno blago za duhovinke. — Neposreden uvoz volne za matrace.

Vsako blago, ki ne odgovarja bodisi po kvaliteti bodisi po ceni se lahko vrne.

Na debelo in drobno! - **STALNE CENE!** - Posebni popusti za razprodajalce.**Stalna izložba z zaznamovanimi cenami**